

ha az eredeti vers spanyolul szabad verset kíván. Ha a fordítás nem jó spanyol versnek, fordításnak se jó — érvelt ilyenkor.

Játékból „visszafordítottam” a spanyol Március egyik szakaszát:

*„A férfi zsoldos, a nő szajha.
Szívük szívemmel nem beszél.
Fel van fújva a gonoszságuk is
és én félttem az életem
mert nincs egyebem e kívül.
Számol evvel a gondos elme.
Mikor kihül a sebesült Föld
Flóra és szívem szerelme kigyúl.”*

— Kedvem lenne lefordítani a fordításaidat — mondtam Fayadnak —, de félek a kritikusoktól, ők nem kedvelik az ilyen költői játékokat.

Elutazásomkor dolgozószobájában találkoztunk: absztrakt képek, versek, kiadói tervrajzok, József Attila-fordítások heverték szerteszét, ez a rendetlen szoba egy sokoldalú tehetség alkotóműhelye volt.

— Ha valamilyen probléma lesz a fordításokkal, majd írok — búcsúzott Fayad —, hiszen dolgozni csak pontosan, szépen érdemes.

(Folytatjuk.)

SIMOR ANDRÁS

FAYAD JAMIS SZEGEDEN

Kedves vendége volt a Tiszatáj szerkesztőségének: F. Jamis, a Kubai Írók és Művészek Szövetségének titkára, az *Union* című folyóirat szerkesztője. A 35 éves kubai költő versei Latin-Amerika minden országában jól ismertek: olasz és szovjet lapok — sőt a magyar *Nagyvilág* is — többször közölték már sajtóságság hangvételtől, a modern, szocialista világnézetet és életérzést a mai ember intellektusan atszuró verseit, melyeknek válogatott gyűjteménye 250 oldalnyi terjedelemben hamarosan napvilágot lát — a költő hatodik, önálló köteteként.

F. Jamis műfordítóként is örvendetes tevékenységet folytat: Horányi Mátyás, majd Simor András nyersfordításai segítségével József Attila és Radnóti Miklós verseit fordítja anyanyelvére. A hét, füzetkében megjelentetett József Attila-vers után most újabb hetvennek a műfordításával készült el; utóbbit a Corvina kiadó adja ki 1966 elején. „Műfordításában a *forradalmi* József Attilát emelte ki” — írja munkássága értékeléseként Simor András a Magyar Nemzetben —, elsősorban azt tartotta fontosnak: *mit* mond.”

A mondandó elsődlegessége mellett a briliáns formai megoldásokkal sem takarékoskodott: „A versekhez jó érzékkel megtalálta a megfelelő spanyol megoldási módokat, formákat” — írja róla Tolnai Gábor.

Szerkesztőségünk tagjainak elmondotta, hogy Radnóti verseinek fordításait követően Juhász Gyulával is meg akarja ismertetni a latin-amerikai olvasókat. A szerkesztésében megjelenő *Union* c. folyóirat egyik legközéletbebbi számát — mintegy 150 oldalnyi terjedelemben — a mai magyar irodalom néhány kiemelkedő alkotásának közlésére szánja.

— Úgy érzem — hangsúlyozta egyebek között —, hogy a magyar és a kubai irodalom fejlődésének jellegzetességeit tekintve, nagyon sok a rokonvonás: a próza, a tanulmány, az irodalmi publicisztika tekintetében ugyanazokkal a problémákkal küzdünk, s abban is „rokonok” vagyunk, hogy a líra az uralkodó műfaj nálunk is.

— *Milyen költői irányzatok dominálnak jelenleg Kubában?*

— Akad néhány, ha nem is túlságosan sok. A legegységesebb arcélú irányzat képviselői az ötvenes évek során költővé érlelődő gárda tagjai. Ez szemléletében a legegységesebb, írói mondandójának jellegzetesen társadalmi gyökerei vannak, ám a legközvetlenebbül „politizáló” verseikre sem a szónoki beszéd pátozsa, vagy a brosúraíz a jellemző. E csoport tagjai az intimebb hangvételt, az intellektuális gondot, a személyes érzelmek megszólaltatását váltogatják a kifejezett közéletiséggel.

— *„Hallgató írók” akadnak-e Kubában?*

— A jelentős költők és írók 98⁰/₀-a Kubában maradt a forradalmat követően is. Közülük ketten hallgattak egy ideig, de ma már egyikük — egy, előzőleg eléggé Batista-barát prózaíró — legutóbb már kézirattal jelentkezett szerkesztőségünkben. A másik, egy római katolikus lelkész, ma már jelentős kritikai és irodalomtörté-

neti kutatótevékenységet fejt ki. Nézeteiben sok konzervatív vonás van, de erősen függetlenségi, USA-ellenes beállítottságú.

– Az *Union* „magyar” számáról van-e már konkrét elképzelése?

– Egyelőre a tervezgetés stádiumánál tartok. Nem lesz könnyű dolgom... A lírai alkotások átültetése mindenesetre kevesebb gondot okoz, mint a prózáé. Ha a prózában francia, angol s olasz nyersfordításokhoz juthatnék, ez lényegesen megkönnyítené a dolgom. Gondolom, jó szolgálatot teszünk majd az élő magyar irodalomnak, hisz folyóiratunkat Latin-Amerika minden országába eljuttatjuk.

– Végezetül szegedi élményeiről szeretnénk néhány szót hallani.

– Felkerestük József Attila ifjúkorának helyeit, Kiszombort, Makót, szegedi lakását, az egyetem épületét, a múzeum relikviáit is megtekinthettem. Őszintén meg kell mondanom, hogy Szegeden két nap alatt többet megtudtam József Attiláról, mint egy hét alatt Pesten.

D. E.

FAYAD JÁMÍS

A MOCSÁR

A délután homálya
ráhull a halk vizekre
bárkákhoz verődik a hal
ringatódzik a liliomok álma

A délután homálya
rózsát fest a levelekre
szellő kelyhében égreszáll
a tohosza énekelve

A csigák az iszapban
a gyökerekre telepednek
a víz fölé világitó
bogarak zümmögése röppen

És az elrejtett nádviskóban
remeg a mécses füstös fénye
a munkából a férfi nem tér vissza
a gyerekek nem vacsoráznak

A víz és az iszap egymásba ömlik
a tiszta csillagok alatt
és elföldelt lángjai a nyomornak
ébredtetik a hegyi utakat

A szénégetők messze élnek

haragosan vágják a fákat
törzsüket mohó mocsár falja
akár a csigát és a bárkát

Földtekintetű szénégetők
vérük növényi nedvet őriz
óriás parazsakat piszkálnak
a mocsarak magányos állomásán

Am egy nap eljött az igazság
mint a mocsárban kivirágzott álom
mint a gyökerek alatt született tűz
mint a liliom hatalmas virága

És az emberek alig értették meg
a sűrű tiszta könny még érthetőbben
beszélt mint az öröm különös fénye
míg lakhelyet keresett a mocsárban

És lassan-lassan letelepedett
Már nem füstölt nyomort a mécses
lángja

Utak, növekedtek és házak
gyerekeknek vacsora éjszakára
s vízililiom a mocsár mélyén
kelyhét az új napnak kitartha

SIMOR ANDRÁS fordítása